

ՀԿՊ

Ա-70

1431

ՔԱԳԿՈՄԻ ՄԵԹՈԴՔՅՈՒՐՈ

329.150/4/3218

ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ № 5

ՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ
ՑԱՆՑԻ ՀԱՄԱՐ

Թեմա. — «17-րդ ԿՈՒՍՀԱՄՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԸՆ-
ՈՒՆՎԱԾ ՀԱՄԿՈՄԿՈՒՄԻ (թ) ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ»

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊԼԱՆ

Ներածություն, կանոնադրության ըուբջը

1. Ի՞նչ է կուսակցությունը և վերն և նրա գերը պրոլետարիատի դասակարգային պայքարում:
2. Լենինի և Ստալինի պայքարը՝ բոլեվիզմի կազմակերպչառն սկզբունքների համար՝ վորպես ոպրորուճիզմի ղեմ նոր իպի կուսակցության համար մղված պայքարի բաղկացուցիչ մաս:
3. Կուսակցական կազմակերպության ձևի և նրա աշխատանքի բթողների կախվածությունը կոնկրետ պատմական իրադրությունից և այն խնդիրներից, վորոնք անմիջապես բղիում են լդ իրադրությունից:
4. Նորը 17-րդ կուսամագումարում ընդունված կուսակցության կանունադրության մեջ:

1. Կուսակցության անդամների յեվ նրանց պարտականությունների մասին

1. Կուսակցության անդամների պատասխանատվության և արտականությունների բարձրացումը սոցիալիստական շինարարության ավագալ ետապում:
2. Դուքսություն են կուսակցության անդամների պարտականությունները:

3. Կուսակցության անդամ ընդունելու կարգը: Պահանջների և ժեղացումը կուսակցության մեջ մտնողների նկատմամբ:
4. Կուսակցությունից հեռացնելու կարգը:
5. Խնչու համար են պետք կուսակցության պարբերաբար լտումները: Զտվողների կատգեորիխաները:

II. Կուսակցության անդամության թեկնածուների մասին

1. Ինչու յե թեկնածուական ստագ սահմանվում:

2. Կուսակցության թէկնածուների ընդունման կարգը, իրավունքները և պարտականությունները:

III. Համակրողների խմբակների մասին

1. Ինչու համար են սկզբնական կուսակցանան կազմակերպությունների կից ստեղծվում համակրողների խմբակներ:
2. Ինչպես և կատարվում ընդունելությունը համակրողների խմբակների մեջ:
3. Վորմնը են համակրողների իրավունքները և պարտականությունները:

IV. Կուսակցության կազմակերպչական կառուցվածքի մասին

1. Վորմն և կուսակցության կազմակերպչական կառուցվածքի ղեկավար սկզբունքը և ինչ և նշանակում այն:
2. Ինչու կուսակցությունը կառուցվում և դիմոկրատական ցենտրալիզմի հիմունքներով՝ ըստ տերըհորյալ արտադրական հատկանիշի:
3. Կուսակցության կազմակերպության սինման և ստորին ինստանցիայի վերինին յենթարկվելու կարգը:
4. Ինչպիսին և Համկոմկուսի (բ) կենտրոմի, մարդկումների, յերկումների և Ազգային կոմիտսակցությունների կենտրոնների ապաբատի կազմակերպչական կառուցվածքը:

V. Կուսակցության կենտրոնական կազմակերպությունների մասին

1. Կուսակցության համագումարները, համագումարների հրավիրման կարգը և աշխատանքը:
2. Վորմնը են կուսակցության կենտրոնական որգանները և նրանց պարտականությունները:
3. Վորմն և քաղքաժինների նշանակությունը և աշխատանքը:
4. Վորմնը են Համկոմկուսի (բ) կենտրոմի կից կուսակցական վերահսկողության հանձնաժողովի խնդիրները:
5. Վորմնը են կենտրոնական վերաստուգիչ հանձնքազովի խնդիրները:

VI. Կուսակցության յերկրային, մարզային, հանձնավետական կազմակերպությունների մասին

1. Մարզային, յերկրային, հանրապետական կուսակցական կազմակերպությունների կազմակերպչական կառուցվածքը:
2. Ազգային մարզերի կուսակազմակերպությունների գործությունները:

նում են յերկրների և մարզերի կազմի մեջ, և վերջիններիս ղեկավարության միջն յեղած փոխարարելությունը:

VII. Կուսակցության բաղաբանական յեկարգությունների սափենականացման կազմակերպությունների մասին

1. Քաղաքային և շրջանային կուսակցական կոնֆերանսների հրավիրման կարգը և աշխատանքը,
2. Կուսակցության քաղաքային և շրջանային կազմակերպությունների գործադարձիր որգանները:

VIII. Կուսակցության սկզբնական կազմակերպությունների մասին

1. Ի՞նչն և հանդիսանում կուսակցության հիմքը:
2. Կուսակցական սկզբնական կազմակերպությունների կառուցվածքի սկզբունքը:
3. Կուսակցական սկզբնական կազմակերպությունների խնդիրները:
4. Կուսակցական սկզբնական կազմակերպությունների գործադարձիր որգանները:

IX. Կարմիր բանակում յեղած կուսկազմակերպությունների մասին

1. Վորմնը և Բանվորա-Դյուլացիական Կարմիր Բանակի Քաղաքական Վարչության խնդիրները:
2. Վորմն և բանվորա-դյուլացիական Կարմիր բանակի քաղորդանների կապը տեղական կուսակցական կոմիտեների հետ, և այդ կապի կենսագործման ձեր:

X. Արտակուսակցական կազմակերպություններում յեղած կուսակցական խմբակների մասին

1. Ինչու համար են ստեղծվում կուսակցական խմբակներն արտակուսակցական կազմակերպություններում:
2. Ինչպես են աշխատում և ուժ են յենթարկվում կուսակցական խմբակները:

XI. Ն. Ռեպուսակցական դեմոկրատիայի յեկ կուսակցական դիսցիպլինայի մասին

1. Ի և ներկուսակցական դեմոկրատիան բոլեվիլլան ուժաշնորդատության և կուսակցական դիսցիպլինայի նշանակությունը:
2. Համամիութենական մասշտաբի լայն գիսկուսիաները և նոյն սցման պայմանները:

3. Կուսակցության միասնությունը պահպանելու համար պառակտաման ֆրակցիոն պայքարի ամենափոքր փորձերի դեմ՝ մղվող պայքարի նշանակությունը:

4. Պատժի միջոցները՝ կուսակցության ներսում և ամբողջ խորհրդային աշխատանքում դիսցիպլինայի խախտման, ֆրակցիոնականություններացնելու կամ թույլ տալու, յերկերեսանիության և կուսակցությունը խարելու համար:

XII. Կուսակցաւթյան դրամական միջոցների մասին

1. Ինչից են կազմվում կուսակցության դրամական միջոցները, գրԱԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.

1. Համկոմ կուսի (թ) կանոնադրությունը:

2. Կազմանովիշ—Զեկուցում 17-րդ կուսհամադումարում:

III Բաժին:

3. Կազմանովիշ—Զեկուցման վերաբերյալ 17-րդ կուսհամագումարի բանաձեռ: Բաժին I:

4. «Բոլցենվիճ» № 6, ընկ. Վոլինկ հոդվածը (ոռուսերեն):
Կազմեց՝ Ա. ԲՈՒԿՇՊԱՆ

Մերոդական ցուցմունքներ

Այս առաջադրությունը մշակվում է յերեք պարապմունքում. առաջին պարապմունքում մշակվում են I, II և III բաժինները: Յերկրորդ պարապմունքում մշակվում են IV, V, VI և VII բաժինները:

Յերրորդ պարապմունքում մշակվում են VIII, IX, X, XI և XII բաժինները:

45704-ՆԵՐ

30638-63

Համամիութենական կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցությունը, վորը հանդիսանում է կոմունիստական ինտերնացիոնի սեկցիան, ԽՍՀՄ պրոլետարիատի առաջավոր, կազմակերպության ղոկատն և, նրա դասակարգային կազմակերպության բարձրագույն ձևը:

Կուսակցությունը պրոլետարիատի, աշխատավոր գյուղացիության և բոլոր աշխատավոր մասսաների ղեկավարությունն են իրականացնում՝ պրոլետարիատի դիկտատուրայի, սոցիալիզմի և աղթանակի համար մղվող պայքարում:

Կուսակցությունը ղեկավարում է պրոլետարական դիկտատուրայի բոլոր որգանները և ապահովում է սոցիալիստական հասարակության հաջող կառուցումը:

Կուսակցությունը միասնական մարտական կազմակերպություն է, վորն շաղկապված է պրոլետարական գիտակցից յերկաթակուռ կարգապահությամբ: Կուսակցությունն ուժեղ է իր համախմբվածությամբ, կամքի միանությամբ և գործողությունների սիստեմմբ, վորոնք անհամառելի յեն ծրագրից նահանջելու հետ, կուսակցական կարգապահության խախտման յեվ կուսակցության ներսում Փրակցիոն խմբավորումների հետ:

Կուսակցությունն իր անդամներից ակտիվ և անձնագոհ աշխատանք և պահանջում կուսակցության ծրագիրն ու կանոնադրությունը կենսագործելու, կուսակցության և նրա օրգանների բոլոր վորոշումները կատարելու, կուսակցության շարքերում միասնականությունն ապահովելու, յեղբայրական, ինտերնացիոնալ հարտերությունները, ինչպես ԽՍՀՄ աղգությունների աշխատավորների, այնպես և աշխարհիս բոլոր յերկրների պրոլետարների միջև ամբազնդելու համար:

1. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ
ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1. Կուսակցության անդամ և համարվում յուրաքանչյուրը, ով ընդունում է կուսակցության ծրագիրը, աշխատում և նրա վորև կազմակերպության մեջ, յերկրի քաղաքական կյանքին, գործնականում կիրառել կուսակցության քաղաքականությունն ու կուսակցական որգանների վորոշումները:

2. Կուսակցության անդամը պարտավոր է,

ա) պահպանել ամենախիստ կուսակցական կարգապահություն, ակտիվ մասնակցել կուսակցության և յերկրի քաղաքական կյանքին, գործնականում կիրառել կուսակցության քաղաքականությունն ու կուսակցական որգանների վորոշումները:

բ) անդուր աշխատել իր գաղափարական զինվածությունը բարձրացնելու վրա, մարքսիզմի և նիմիզմի հիմունքները, կուսակցության կարևորագույն քաղաքական և կազմակերպչական վրոշումները յուրացնելու վրա և բացատրել նրանց անկուսակցական մասսաներին:

գ) վորպես կուսակցող կուսակցության անդամ, խորհրդային պետության մեջ, լինել որինակ աշխատանքային և պետական կարգապահության պահպանման բնագավառում, տիրապետել իր գործի տեխնիկային, անընդհատ բարձրացնելով իր արտադրական գործարար վորակալվորումը:

3. Կուսակցության մեջ անդամների ընդունելությունը կատարվում և բացառապես անհատական կարգով: Նոր անդամներ ընդունվում են թեկնածուների թվից, վորոնք անցել են սահմանված թեկնածուական ստաժը, քաղաքական գրագիտության գլուխը և յուրացրել են կուսակցության ծրագիրն ու կանոնադրությունը: Կուսակցության անդամ են ընդունվում բանվորները, կոլտնտեսականները, կարմիր բանակայինները, ուսանողները, և ծառայողները, վորոնք իրենց ցույց են տվել համակրողների խըմբակներում, խորհուրդներում, պրոֆմիություններում, կոմյերիտության մեջ, կոռպերացիայում, պատգամավորական ժողովներում կատարած աշխատանքի ընթացքում, այն կազմակերպության գնահատականը ստանալուց հետո, վորտեղ ընդունվողն աշխատել կամ աշխատում են:

Թեկնածուներից կուսակցության անդամ ընդունելու կարգը հետևյալն է:

ա) սահմանվում ե չորս կատեգորիա՝ 1) արդունաբերական բանվորներ, առնվազն հինգ տարվա արտադրական ստաժով, 2) արդյունաբերական բանվորներ, հինգ տարուց պակաս արտադրական ստաժով, գյուղատնտեսական բանվորներ, բանվորների և կոլտնտեսականների շարքերից գուրս յեկած կարմիր բանակայիններ և ցեխում կամ աշխատամասում անմիջապես աշխատող ինժեներա-տեխնիկական աշխատողներ. 3 կոլտնտեսականներ, տնայնադրձական-զբաղմունքային արտեների անդամներ յեկատարական դպրոցի ուսուցիչներ. 4) մասաց ծառայողները:

բ) կուսակցության մեջ մտնելու համար առաջին կատեգորիային պատկանող անձինք ներկայացնում են 3 յերաշխավորություն կուսակցական հնգամյա ստաժ ունեցող կուսակցության անդամներից, յերկրորդ կատեգորիային պատկանող անձինք՝ հինգ յերաշխավորություն կուսակցական հնգամյա ստաժ ունեցող անդամներից, յերրորդ կատեգորիային պատկանող անձինք՝ հինգ յերաշխավորություն անդամներից, յերրորդ կատեգորիային պատկանող անձինք՝ հինգ յերաշխավորություն կուսակցական հնգամյա ստաժ ունեցող կուսակցության անդամներից և ՄՏԿ-ի քաղբաժնի կամ ցրջոմի ներկայացնությի յերաշխավորությունը, չորրորդ կատե-

գորիային պատկանող անձինք՝ հինգ յերաշխավորություն, տասնամյա կուսատագության անդամներից:

Ծանօթություն. — Բոլոր կատեգորիաներով կոմյերիտմի-յերիտմիության անդամ ընդունելիս՝ Համեն կոմ-յերիտմիության ուայոնեական կոմիտեյի յերաշխավորությունը հավասարեցվում ե կուսակցության յերկու անդամի յերաշխավորությանը:

դ) մյուս կուսակցությունների նախկին անդամներն ընդուն. վում են բացառիկ գեղաքերում կուսակցության հինգ անդամների յերաշխավորությամբ, վորոնցից յերեքը պետք ե ունենան տասը տարվա կուսակցական ստաժ, իսկ յերկուսը մինչեղափոխական կուսատագության անդաման ստորին արտադրական կազմակերպության միջոցով ու անպայմանորեն Համկոմկուսի (թ) Կենտկոմի հաստատումով, անկախ ընդունվողի սոցիալակտն գրությունից:

Ծանօթություն. — Կենտկոմը կարող ե այլ կուսակցություններից գուրս յեկանական կուսակցության անդամության մեջ վերջնականապես հաստատելու ի ավունքը տալ առանձին յերկրային և մարզային կուսկոմիտեյին և ազգային կոմկուսների կենտկոմներին:

դ) յերաշխավորությունների սոուգումը նախորդում ե ընդունելությանը և տեղական կուսկոմների պարտավորության մեջ և մտնում:

յե) կուսակցության մեջ ընդունելու հարցը նախապես քննարկվում ե կուսակցական սկզբնական կազմ կերպության կողմից, վճռվում ե կազմակերպության ընդհանուր ժողովում և ուժի մեջ և մտնում՝ առաջին և յերկրորդ կատեգորիայի համար՝ ուայկոմի կամ քաղկոմի հաստատելուց հետո, իսկ յերրորդ և չորրորդ կատեգորիայի համար՝ մարզկոմի, յերկրային կոմիտեյի, կամ ազգային կոմկուսների կենտկոմների հաստատելուց հետո:

զ) յերթասարդները մինչև 20 տարեկան հասակը ներառյալ կուսակցության մեջ են մտնում միայն Համլենկոմյերիտմիության միջոցով:

4. Յերաշխավորություն տվողները պատասխանատվություն են կրւս իրենց յերաշխավորյաների համար և անհիմն յերաշխավորություն տված լինելու գեղաքում, յենթարկվում են կուսակցական ստուժի՝ մինչև իսկ կուսակցությունից վարման:

5. Թեկնածուներից կուսակցության մեջ ընդունվածների կուսակցական ստաժը հաշվում ե համապատասխան կուսակցական սկզբնական կոմկոմակերության ընդհանուր ժողովի կողմից տրված ընկերություն կուսակցության անդամ ընդունելու մասին կայացրջոմի ներկայացնությի յերաշխավորությունը, չորրորդ կատե-

6. Մի կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամ մի ուրիշ

կաղմակերպության աշխատանքի ուսյոնը վիտադրվելու դեպքում հաշգում և կերջինիս անդամ:

Ծանրություն.—Կուսակցության անդամների փոխակազմակերպությունից մյուսը, տեղի յն ունենում դրվելը մի կազմակերպությունից մյուսը, տեղի յն ունենում համարվում է (բ) կենտկոմի սահմանած կանոնների համաձայն:

7. Կուսակցության այն անդամներն ու թեկնածուները, վորոնք յերեք ամսվա ընթացքում տուանց հարգելի պատճառների անդամավճարները չեն վճարում, համարվում են կուսակցությունից դուրս մնացած, վորի մասին հայտնվում է ի գիտություն սկզբնական կազմակերպության անդամների ընդհանուր ժողովին:

8. Վորոնք մեկին կուսակցությունից հեռացնելու հարցը վճռում է այն կազմակերպության ընդհանուր ժողովին, վորի անդամն և հանգիստանում տվյալ անձնավորությունը և հաստատվում է՝ առաջին և յերկրորդ կատեգորիայի պատկանողների համար սարգային կամ յերկրային կոմիտեյի կողմից, իսկ յերրորդ և չորրորդ կատեգորիային պատկանողների, համար՝ ուսյոնական քաղաքացին կոմիտեյի կողմից ընդ վորում ընդհանուր ժողովի կամ կուսակոմիտեի կողմից հեռացված որից տվյալ անձնավորությունը հեռացվում է կուսակցական աշխատանքից: Կուսակցության անդամների հեռացման մասից հրավարակվում է կուսակցական մամուլում՝ մատնանշելով հեռացման պատճառները:

9. Համարվում է (բ) կենտկոմի պարբերական վորոշումներով գոտումներ են կատարվում, վորպեսզի կուսակցությունը սիստեմական մաքրվի:

Դասակարգությունից—խորթ և թշնամի տարրերից:
յերկերեածնիներից, վորոնք խարում են կուսակցությանը և թագինում նրանից իրենց խիստական հայտցներն ու վիժեցնում կուսակցություն քաղաքականությունը.

Կուսակցության և գիտության յերկաթե կարգապահությունը բացահայտություն ու քողորկված խախտողներից:
բուրժուական տարրերի հետ համակցող վերասերվածներից:
կարյերիստներից, մորթեպաշտներից ու բյուրոկրատացած տարրերից.

Բարոյապես քայլայվածներից, վորոնք իրենց անվաելու վարքով գցում են կուսակցության արժանապատվությունը և արատավորում են կուսակցության դրոշը.

պասսիվներից, վորոնք կուսակցության անդամների պարագաներից չեն յօւրացրել կուսակցության կանությունները չեն կատարում և չեն յօւրացրել կուսակցության կանոնադրությունն ու կարկորագույն վորոշումները:

II. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԱՆԴԱՄՈՒԹՅԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

10. Բոլոր անձինք, ովքեր ցանկանում են կուսակցության մեջ

մտնել, պետք է անցնեն թեկնածուական ստաժ, վորի նպատակն և հիմնականորեն ծանոթացնել կուսակցության ծրագրի, կանոննադրության, առաջարկական հետ և ստուգել թեկնածուի անձնական համակությունները:

11. Թեկնածու ընդունելու կարգը (կատեգորիաների բաժանում, յերաշխակորությունների բնույթին ու նրանց ստուգումը, ընդունելու մասին կազմակերպության վորոշումը, կուսկոմի կողմից հաստատելը) միանգամայն նույնն են, ինչ վոր կուսակցության անդամ ընդունելիս

12. Թեկնածուական ստաժ և սահմանվում առաջին կատեգորիայի համար մեկ տարի, յերկրորդ, յերրորդ և չորրորդ կատեգորիայի համար յերկու տարի:

Նանորույրյուն—Ուրիշ կուսակցություններից դուրս յեկածները, անկախ նրանց սոցիալական դրությունից, յեռամյա թեկնածուական ստաժ են անցնում:

13. Կուսակցության անդամության թեկնածուները մասնակցում են խորհրդակցական ձայնի իրավունքով այն կազմակերպության ժողովներին, վորում նրանք գտնվում են:

14. Թեկնածուները մուծում են սովորական անդամավճար տեղական կուսկոմիտեյի գրամարկղին:

III. ՀԱՄԱԿՐՈՂՆԵՐԻ ԽՄԲԱԿՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

15. Համարվում է (բ) շուրջը համաժմբելու համար կուսակցությանն ամենամեծ անկուսակցական այն ակտիվիտաներին, վորոնք գործով արտադրության մեջ ցույց են տվել իրենց նվիրվածությունը կուսակցությանը, բայց դեռ ևս չեն նախապատրաստվել կուսակցության մեջ մտնելու համար, սկզբնական կուսակցական կազմակերպություններին կից ստեղծվում են համակոմիտե (բ) համակրողների խմբակներ, վորոնք անպայման յենթարկվում են կուսակցական որգանների բոլոր վարոշումներին:

16. Համակրողների խմբակներում ընդունելը կատարվում է գործարանային, հիմնարկային և այլ կուսակցական կոմիտեների, ՄՏԿՆԵՐԻ, սովորողների և յերկաթուղային տրանսպորտի քաղաքական վարչությունների վորոշումներով կուսակցության յերկու անդամի յերաշխակորությամբ:

17. Համարվում է (բ) համակրողների խմբակներում կազմակերպվածները պարտավոր են հաճախել կուսակցության բոլոր դռնբաց ժողովները, վորակել նրանք ոգտվում են խորհրդակցական ձայնի իրավունքով, ակտիվ կերպով պայքարել կուսակցության յել կառավարության վարոշումների կատարման համար, սիստեմատիկորեն աշխատել կուսակցական կազմակերպությունների զեկավարությամբ՝ իրենց կաղափարական քաղաքական մակարդակը բարձրացնելու վրա:

IV. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԿՈԶՄՈԿԵՐՊՉԱԿԱՆ
ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԻ ՄՈՍԻՆ

18. Կուսակցական կաղմակերպչական կառուծվացքի ղեկավար սկզբունք և հանդիսանում ղեմոկրատական կենտրոնացումը, վորը նշանակում ե.

ա) կուսակցության բոլոր ղեկավար որդանների ընտրականություն վերեկից մինչև ներքեւ.

բ) կուսակցական որդանների պարբերաբար հաշվետվություն իրենց կուսակցմակերպությունների առաջ.

գ) կուսակցական խիստ կարգավահնություն և փոքրամասնության յենթարկվելը մեծամասնությանը.

դ) վերադաս որդանների վորոշումների անպայման պարտադիր լինելը ստորին որդանների և կուսակցության բոլոր անդամների համար:

19. Կուսակցությունը կառուցվում ե ղեմոկրատական կենտրոնացման հիմունքներով, տերիտորիալ՝ արտադրական հատկանիշով. վորեկ շրջանն սպասարկող կազմակերսությունը՝ վերադաս և համարվում տվյալ շրջանի մի մասն սպասարկող բոլոր կազմակերպությունների նկատմամբ, կամ վորեկ արտադրության, կամ վարչության ամբողջ ճյուղն սպասարկող կազմակերպությունը՝ վերադաս և համարվում տվյալ ճյուղի մի մասն ըսպասարկող բոլոր կազմակերպությունների նկատմամբ:

20. Բոլոր կուսակցմակերպություններն ինքնավար են տեղական հարցերը լուծելու գործում, վորչափոլ այդ վորոշումները չեն հափառում կուսակցության վորոշումներին.

21. Յուրաքանչյուր կազմակերպության բարձրագույն ղեկավար որդանն և հանդիսանում ընդհանուր ժողովը, կոնֆերանսը կամ համագումարը:

22. Ընդհանուր ժողովը, կոնֆերանսը կամ համագումարն ընտրում են կոմիտե, վորը հանդիսանում է նրանց գործադիր որդանը և ղեկավարում ե կազմակերպության ամբողջ ընթացիկ աշխատանքը:

23. Կուսակցության կազմակերպման սխեման հետեւյալն ե. ա) ԽՍՀՄ տերրիտորիա-Համամիութենական համագումարը—Համկոմիությունը (բ) Կենտկոմ:

բ) մարզեր, յերկրներ, հանրապետություններ—մարզային, յերկրային կոնֆերանսներ, ազգային կոմիտեների համագումարներ—մարզկոմներ, յերկրային կոմիտեներ, ազգային կոմիտեներ:

գ) քաղաքներ, ույոններ—քաղաքային, ույոնական կոմիտեներ:

դ) ձևուարկ-թյուններ, զյուղեր, կոլտողներ, ՄՏԿ-ներ՝ կարմիր բանակային զորամասեր, հիմնարկություններ—ընդհանա-

նուր ժողովներ—սկզբնական կուսակազմակերպությունների կոնֆերանսներ, սկզբնական կուսակցական կոմիտեներ (գործարանային կուսակոմներ, ֆարկուսկոմներ, կարմիր բանակային զորամասի կուսարյուրո և այլն):

24. Հաշվետվության, յենթարկման, կուսակցական վորոշումների անցման և բողոքարկման կարգը (վերադաս ինստանցիյայից դեպի ստորինը).—Համամիութենական համագումար, Համկոմիություն (բ) Կենտկոմ, մարզային—յերկրային կոնֆերանս, ազգային կոմիտեի կոնֆերանս կամ համագումար, մարզային յերկրային կոմիտե, ազգային կոմիտեների կենտկոմ, քաղաքային-ույոնական կոմիտե և այլն:

25. Կուսակցական հրահանգների և վորոշումների իրականացման գործնական աշխատանքի համար (և խորհրդային-տնտեսական որդանների ու ստորին կուսակցմակերպությունների կողմից դրանց կատարումն ստորգելու համար) մարզկոմներում, յերկրային կոմիտեներում, ազգային կուսումների կենտկոմում և Համկոմ-կուսի (բ) Կենտկոմում ամբողջական արտադրական-ճյուղային բաժիններ են ստեղծվում:

Համկոմիություն (բ) Կենտկոմում:

ա) Գյուղատնտեսական, բ) Արդյունաբերական, գ) Տրանսպորտային, դ) Պլանային ֆինանսական-առևտորական, յի) Քաղաքական-վարչական, զ) Հեկալար կուսորդանների, ե) Կուլտուրայի և լենինիզմի պրոպագանդի, ը) Մարքսի և նորմերի—Լենինի ինստիտուտ (նույնապես և յերկու սեկտոր՝ Գործերի կառավարման և Հատուկ սեկտոր):

Մարզկոմներում, յերկրային կոմիտեներում և ազգային կոմիտեներում:

ա) Գյուղատնտեսական, բ) Արդյունաբերական-տրանսպորտային, գ) Խորհրդական-առևտորական, դ) Կուլտուրայի և լենինիզմի պրոպագանդի, յի) Հեկալար կուսորդանների (քաղաքային ու ույոնական) ու Հատուկ սեկտոր:

Յուրաքանչյուր արտադրական ճյուղային բաժնում կենտրոնացում ե տվյալ ճյուղին վերաբերող ամբողջ աշխատանքը.—Կուսակցմաշխատանք, կադրերի բաշխումն ու պարաստումը, ազիտմասսաշխատանք, արտադրական պրոպագանդ, համագումարական խորհրդային-տնտեսական որդանների և կուսակցական կազմակերպությունների կողմից կուսակցական վորոշումների կատարման հսկողություն:

26. Կուսակցության յուրաքանչյուր կազմակերպություն, յերեղի ջնականապես հաստատվում ե, իրավունք ունի իրա կնիքն ունենալու, բայց վոչ այլ կերպ, քան համապատասխան վերադաս կուսակցմակերպության սահմացիայով:

V. ԿՈՒՍՊԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԸՆՔԻ

27. Կուսակցության գերազույն որգանը հանդիսանում է համագումարը: Հերթական համագումարները հրավիրվում են վոչ պակաս յերեք տարին մի անգամ: Արտակարգ համագումարները հրավիրվում են կենտրոնական կոմիտեյի կողմից՝ սեփական նախաձեռնությամբ, կամ վերջին կուսամագումարին նիրկայացված անդամների ընդհանուր թվի վոչ պակաս քան մեկ յիրորդական մասի պահանջով: Կուսամագումարի հրավիրումը և որպակարգը հայտարարվում է վոչ ուշ քան համագումարից մեկ ու կես ամիս առաջ: Արտակարգ համագումարները հրավիրվում են յիրկու ամսվա ժամկետում:

Համագումարն վավերական և համարվում, յեթե նրան ներկայացված են վերջին հերթական համագումարին ներկայացված բոլոր կուսանդամների վոչ պակաս քան կեսը:

Համագումարի ներկայացուցչության նորմաները սահմանվում են կենտրոնական կոմիտեյի կողմից:

28. Այս դեպքում, յերբ կենտրոնական կոմիտեն շնորհ կետում մատնանշված ժամկետում չի հրավիրէ արտակարգ համագումար, արտակարգ համագումարի հրավիրում պահանջող կազմակերպություններն իրավունք ունեն ստեղծել կաղմակերպչական կոմիտե, գորն արտակարգ համագումարը հրավիրելու գործում ողտվում է կենտրոնական կոմիտեյի իրավունքներով:

29. Համագումարը

ա) լուսմ և հաստատում են կենտրոնական կոմիտեյի, կուսակցական վերահսկողության Հանձնաժողովի, կենտրոնական վերաստուգիչ Հանձնաժողովի և այլ կենտրոնական կազմակերպությունների հաշվետվությունները.

բ) վերանայում և փոփոխում են կուսակցության ծրագիրն ու կանոնադրությունը.

գ) վորոշում են կուսակցության տակտիկական գիծն ընթացիկ քողաքանության հիմնական հարցերի նկատմամբ.

դ) ընտրում են կենտրոնական կոմիտե, կուսակցական վերահսկողության Հանձնաժողով, կենտրոնական վերահսկիչ Հանձնաժողով և նշում են Սորուրդային վերահսկողության Հանձնաժողովի կազմը, ԽՍՀՄ կենտրոնական գովիճական կոմիտեին ի հաստատության ներկայացնելու համար:

30. Կենտրոնական կոմիտեն և մյուս կենտրոնական կազմակերպություններն ընտրում են համագումարի կողմից սահմանված կազմով: Կենտրոնական կոմիտեյի անդամների հեռանալու վեպըում, նրա կազմը լրացվում է համագումարի կողմից ընտրված թեկնածուների թվից՝ համագումարի սահմանված կարգով:

31. Կենտրոնական կոմիտեն պլենար նիստ և ունենում վոչ

պակաս, քան չորս ամիսը մի անգամ: Կենտրոնական կազմակերպության թեկնածուները ներկա յեն գտնվում կենտրոնական պլենարումի նիստերին խորհրդակցական ձայնի իրավունքով:

32. Կենտրոնական կոմիտեն կազմակերպության աշխատանքի համար Քաղաքական բյուրո, կազմակերպչական աշխատանքի ընդհանուր ղեկավարության համար—հազմակերպչական կան բյուրո և կազմակերպչական, ու գործադիր բնույթի կրող ընթացիկ աշխատանքի համար—Քարտուղարություն:

33. Կենտրոնական կոմիտեն համագումարների ժամանակամիջոցում ղեկավարության ամրող աշխատանքը ներկայացնում է կուսակցությանը մյուս կուսակցությունների կազմակերպությունների և հիմնարկների հետ հարաբերությունների ժամանակ, կազմակերպության զանազան հիմնարկները և ղեկավարում են նրանց գործունեյությունը, նշանակում է կենտրոնական որգանների խմբագրությունների կուսակցական որգանների խմբագրություններին, կազմակերպությունների ղեկավարությունների հասարակական նշանակությունների ունեցող ձեռնարկությունները, բաշխում է կուսակցության ուժերն ու միջոցները և վարում է կենտրոնական դրամարկղը:

Կենտրոնական կոմիտեն ուղղություն է տալիս խորհրդային և հասարակական կենտրոնական կազմակերպությունների աշխատանքին՝ նրանց կուսակցական խմբակների միջոցով:

34. Բոլցիկիյան ղեկավարությունն ու քաղաքական աշխատանքն ուժեղացնելու նպատակով՝ կենտրոնական կոմիտեն իրավունք ունի քաղաքական բաժիններ ստեղծել և կենտրոնական կազմակերպիչներ առաջարկել սոցիալիստական շինարարության հետ մնացող տեղամասերում, վորոնք առանձնապես կարեր նշանակություն են ստանում ժողովրդական տնտեսության և ամրող յերկրի համար, նույնպես և քաղբաժնների կողմից իրենց հարվածային խնդիրների ըստ չափու կատարման, վերածել այդպիսիք սովորական կուսակցական որգանների՝ արտադրական տերիտորիալ հատկանիշով:

Քաղրագություններն աշխատամ են համապատասխան արտադրական կուսակցական կոմիտեների իրավունքներով և ղեկավարությունների կողմից կուսակցությունների կողմից՝ կենտրոնական գովիճական համարդինների կամ հասուկ կազմակերպությունների ու քաղակետորների միջոցով:

35. Կենտրոնական կոմիտեն իր աշխատանքի մասին պարբերաբար ինֆորմացիա յետ տալիս կուսակցական կազմակերպություններին:

36. Կուսակցության վերահսկողության Հանձնաժողովով՝

ա) վերահսկում են կուսակցության և Համակոմկուսի (թ) կենտրոնական կոմիտեն վերահսկում կատարման ժամանակությանը:

բ) պատասխանատվության և յենթարկում կուսակց ական կարգապահությունը խանգարող հանցավորներին:

գ) պատասխանատվության և յենթարկում կուսակցական եռուկան խախտող հանցավորներին:

37. Կենտրոնական վերատուգիչ Հանձնաժողովը վերստուգում ե. ա) զործերի արագությունն ու ընթացքի ճշտությունը կուսակցության կենտրոնական որդաներում և Համկոմկուսի (բ) ենտկոմի քարտուղարության ապարատի կարգավորությունը բ) Համկոմկուսի (բ) կենտկոմի դրամարկղն ու ճեռնարկությունները:

VI. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՅԵՐԿՐԱՅԻՆ-ՄԱՐԶԱՅԻՆ ՀԱՆ / ԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

38. Մարզային-յերկրային, հանրապետական կուսակցական կազմակերպության զերագույն որդան և հանդիսանում մարզային-յերկրային կուսկոնֆերանսը, կամ ազգային կոմիտասակցությունների համագումարը, իսկ նրանց միջև ժամանակամիջոցում մարզային-յերկրային կոմիտեն, ազգային կոմկուսի կենտկոմը՝ իրենց գործունեության ընթացքում նրանք զեկավարվում են Համամիութենական կոմունիստական կուսակցության և նրա ղեկավար որդանների ընդհանուր վորոշումներով:

39. Յերկրային-մարզային հերթական կոնֆերանսը, կամ ազգային կոմկուսակցությունների համագումարը հրավիրվում է յերկրային մարզային կոմիտեյի ազգային կոմկուսակցությունների կենտկոմների կողմից տարի ու կես մի անգամ, իսկ արտակարգը՝ յերկրային մարզային կոմիտեների ազգային կոմկուսակցությունների կենտկոմների կողմից, կամ յերկրի-մարզի՝ հանրապետության կազմակերպության մեջ մտնող անդամների ընդհանուր թվի մեկ յերրորդական մասի պահանջով:

Յերկրային մարզային՝ կոնֆերանսների, ազգային կոմկուսակցությունների համագումարի ներկայացցուցողության նորմաները սահմանվում են յերկրային-մարզային կոմիտեի-ազգային կոմկուսակցությունների կենտկոմի կողմից:

Յերկրային մարզային կոնֆերանսների, ազգային կոմկուսակցության համագումարը լուսմ և հաստատում է յերկրային-մարզային կոմիտեյի, ազգային կոմկուսակցությունների կենտկոմների, վերստուգիչ հանձնաժողովի և յերկրային մարզային այլ հիմնարկությունների հաշվետու ղեկուցումները, քննարկում է կուսակցական, խորհրդային, տնտեսական և պրոկիսոնալ աշխատանքի հարցերն յերկրում, մարզում կամ հանրապետությունում և ընտրում է յերկրային, մարզային կոմիտե (հանրապետություններում—ազգային կոմկուսակցությունների կենտկոմներ) վերա-

տուգիչ հանձնաժողով և կուսակցության Համամիութենական համագումարի պատգամավորներ:

40. Յերկրային-մարզային կոմիտեն, իսկ հանրապետություններում ազգային կոմկուսակցությունների կենտկոմներն ընթացիկ աշխատանքի համար ընտրում են 11 անդամից վոչ ավելի համապատասխան գործադիր որգաններ, վորոնք հաստատվում են Համկոմկուսի (բ) կենտկոմի կողմից և յերկու քարտուղարների համար պարտադիր ե առաջին և յերկրորդ: Քարտուղարների համար պարտադիր ե առաջին 12 տարվա կուստած:

41. Յերկրային-մարզային կոմիտեները և ազգային կոմկուսի կենտկոմը կազմակերպում են կուսակցության զանազան հիմնարկները, յերկրի, մարզի հանրապետության սահմաններում, ղեկավարում և նրանց գործունեյությունը, նշանակում են յերկնային, մարզային կուսակցական որդանի խմբագրությունը, վորոն աշխատում ե նրանց հսկողության ներքո, ղեկավարում են անկուսակցական կազմակերպություններում գտնվող կուսակցան խմբակները, կազմակերպում ե և վարում մարզի, յերկրի հանրապետության համար ընդհանուր նշանակություն ունեցող ձեռնարկությունները, իր կազմակերպության սահմաններում բաշխում ե կուսակցության ուժերն ու միջոցները, վարում ե յերկրային-մարզային-հանրապետական գրամարդությունը:

42. Յերկրային-մարզային կոմիտեյի-ազգային կոմկուսակցության կենտկոմի պլենումը հրավիրվում է առավագն յերեք ամիսը մի անգամ:

43. Ազգային և այլ մարզային ու ինքնավտը հանրապետությունների կուսակցական կազմակերպությունները, վորոնք մըտնում են յերկրների և հանրապետությունների կուսակցական կազմի մեջ, աշխատում են յերկրային կոմիտեների-ազգային կոմկուսակցությունների կենտկոմների ղեկավարության տակ և իրենց ներքին կյանքում ղեկավարում են կուսակցության կանոնադրության վեցերորդ գլխում յերկնային, մարզային և հանրապետական կազմակերպությունների մասին տրված դրույթներով:

VII. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՅԵՎ ՌԱՋՈՆԱԿԱՆ (գյուղական յեվ բաղադային) ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

44. Քաղաքային - ույոնական կուսակցական կոնֆերանսը հրավիրվում է քաղաքային - ույոնական կոմիտեյի կողմից առնըվազն տարին մեկ անգամ, արտակարգը՝ քաղաքային-ույոնական կոմիտեյի վորոշմասը կամ քաղաքային-ույոնական կազմակերպության մեջ մտնող կազմակերպությունների անդամների ընդհանուր թվի մեկ յերրորդական մասի պահանջով:

Քաղաքային - ուայոնական կոնֆերանսը լսում և հաստատում ե
քաղաքային - ուայոնական կոմիտեյի, վերսուլգիչ հանձնաժողովի
և այլ քաղաքային - ուայոնական էիմարկությունների հոշվեավու-
թյունները. ընտրում ե քաղաքային - ուայոնական կոմիտե, վեր-
սուլգիչ հանձնաժողով և պատգամավորներ յերկրային մարզային
կոնֆերանսի կամ ազգային կոմիտսակցությունների համագու-
մարի համար:

45. Քաղաքային կոմիտեյի քարտուղարի համար պարտադիր ե
տաս տարվա կուսակցական ստաժը, իսկ ուայոնական կոմիտեյի
քարտուղարի համար - յոթ տարվա ստաժը: Քաղաքային և ուայո-
նական կոմիտեների քարտուղարները հաստատվում են մարզկոմի,
յերկրային կոմիտեյի, կամ ազգային կոմիտսակցության կենտ-
կոմի կողմից:

46. Քաղաքային - ուայոնական կոմիտեն ընտրում ե 5-7 հոգուց
բաղկացած բյուրո, կազմակերպում և հաստատում ե կուսակցական
սկզբնական կազմակերպությունները ձեռնարկություններում,
սովորողներում, ՄՏԿ-ներում, կոլլագներում և հիմնարկություննե-
րում, գրանցում ե բոլոր կոմունիստներին, կազմակերպում ե կու-
սակցության զանոցան հիմնարկություններ քաղաքի ուայոնի
սահմաններում և զեկավարում նրանց գործներությունը, նշանա-
կում ե քաղաքային - ուայոնական կուսակցական որգանի խմբա-
գրին, փորս աշխատում ե նրա զեկավարությամբ ու հսկողու-
թյամբ, զեկավարում ե արտակուսակցական կազմակերպություն-
ներում յեղած կուսխմբակները, կազմակերպում ե համաքաղա-
քային, ուայոնական նշանակություն ունեցող իր ձեռնարկու-
թյունները, քաղաքի և ուայոնի սահմաններում բաշխում ե կու-
սակցության ուժերն ու միջոցները և վարում ե քաղաքա-
յին - ուայոնական դրամարկղը: Քաղաքային - ուայոնական կոմիտեն
հաշվետվություն ե ներկայացնում յերկրային մարզային կոմի-
տեյին - ազգային կոմիտսակցության կենտրոնին իր գործունու-
ներության մասին այն ժամկետներում և այն ձևով, վոր սահ-
մանված ե Համկուսի (թ) կենտրոնի կողմից:

47. Խոշոր քաղաքներում Համկուսութ (թ) կենտրոնի թույլ-
տվությամբ ուայոնական կազմակերպություններ են ստեղծվում,
վորոնք լենթարկվում են քաղաքային կոմիտեյին:

VIII. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՆԸԿԱՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

48. Կուսակցության հիմքն են հանդիսանում սկզբնական կու-
սակցական կազմակերպությունները: Սկզբնական կուսակցմակեր-
պություններ ստեղծվում են ֆարբիկներում, գործարաններում:
սովորողներում և այլ տնտեսական ձեռնարկություններում, կոլ-
լոգներում, ՄՏԿ-ում, կարմիր բանակային գորամասերում, դյու-

ղերում, հիմարկներում և այլն, վոչ պակաս յերեք կուսանդամի
առկայության դեպքում: Այն ձեռնարկություններում, կոլխոզ-
ներում, հիմարկություններում ե այլն, վորտեղ կամ յերեքից պա-
հան կուսանդամ, ստեղծվում են թեկնածուական կամ կուս-
կամ իշխանությունների, քաղկուների կամ քաղաքաժինների
յերիտ խմբակներ՝ ուայկուների, կոմիտեների կուսանդամից:

Սկզբնական կուսակցական կազմակերպությունները հաստատ-
վում են ուայոնական կամ քաղաքային կոմիտեների, կամ համար-
պատասխան քաղաքաժինների կողմից:

49. Մեծ թփով կոմունիստներ ունեցող (հարյուրից մինչև
յերեք հազար յեվ ավել) խոշոր ձեռնարկություններում, հիմար-
կություններում, կոլխոզներում յեվ այլն - բոլոր ձեռնարկություն-
ները, հիմարկությունները և այլն ընդդրկող սկզբնական կու-
սակցական կազմակերպության ներսում, յուրաքանչյուր առանձին
գեպքում ուայկոմի, քաղկոմի կամ համապատասխան քաղբաժնի
հաստատմամբ, կարող են կազմակերպվել կուսակցական կազմա-
կերպություններ ըստ ցեխների, տեղամասերի, քաղաքաժինների և
այլն: Իր հերթին ներցեխային, տեղամասային և այլն կազմա-
կերպություններում կարող են ստեղծվել կուսակցական խմբակ-
ներ ըստ բրիգադների, ազրեկատների, ձեռնարկությունների և
այլն:

50. Կուսակցական սկզբնական կազմակերպությունը բանվո-
րական և գյուղացիական մասսաներն կապում ե կուսակցության
գեկավար որգանների հետ: Նրա խնդիրն ե հանդիսանում:
1) ազիտացիոն և կազմակերպչական աշխատանք տանել մաս-
սաների մեջ կուսակցական լոգունգների և վորոշումների համար.
2) ներգրավել համակրողներ և նոր անդամներ ու դաստիրա-
կել նրանց քաղաքականապես.
3) աշակեցել ուայկոմին, քաղկոմին կամ քաղբաժնին, նրա ամե-
նորյա կազմակերպչական և ազիտացիոն աշխատանքում:
4) մորիկիցացիայի յենթարկել մասսաներին ձեռնարկություն-
ներում, կոլխոզներում և այլն արտադրական պլանի կատարման,
աշխատանքային կարգապահության ամրապնդման յեվ հարվա-
ծայնության զարգացման համար.

5) պայքարել թափթփվածության և գործերի անտեսեավա-
րության դեմ ձեռնարկություններում, սովորողներում, կոլխոզնե-
րության դեմ ձեռնարկություններում, ուղարկություն ցուցաբերել բանվորների ու
ըստ ամենորյա հոգատարություն գործերի բարելավման գործում:
կոլխոզների կենցաղային պայմանների բարելավման գործում:

6) ակտիվ մասնակցել, վորպես կուսակցական որգան, յերկրի
անտեսական և քաղաքական կյանքին:

51. Ընթացիկ աշխատանքը վարելու համար սկզբնական կու-
սակցական կազմակերպությունը մասնակցություն ունեցուց վոչ պետք

Կազմով կուսակցական կոմիտե (ֆարկուսկոմ, գործարանային կուսկոմ և այլն) մի տարով, իսկ ցեխային կազմակերպությունը՝ կուսակցակերպիչ և ընտրում, վորը հաստատվում և սկզբնական կուսկոմիտեյի կողմից:

15 անդամից և թեկնածուից պակաս ունեցող կուսակցմակերպություններում կուսակցական կոմիտեներ չեն ստեղծվում, այլ առաջադրվում են կուսակցական կազմակերպիչներ:

Կուսակցական սկզբնական կոմիտեներում, վորոնք ընդգրրկում են կուսակցության 100 անդամից վոչ տվելի, կուսաշխատանքը տարվում ե, վորպես կանոն, արտադրության մեջ աշխատանքից չազտափած աշխատողներով։ Մինչև 1000 անդամ ունեցող կուսկոմներում պիտի աշխատեն 2-3 վճարովի աշխատողներ, վորոնք աղատված են արտադրության աշխատանքից։ 3 հազար և ավելի անդամ ունեցող կուսկոմներում կարող են աշխատել 4-5 ընկերներ, վորոնք աղատված են արտադրության աշխատանքից։

Սկզբնական կուսակցական կոմիտեների քարտուղարների համար պարտադիր ե վոչ պակաս քան յերեք տարվա կուսատաժը, իսկ կուսակցմակերպիչների համար—յեկու տարվա կուսակցական ստաժ։

IX. ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ ԿՈՒՍԿՈՋՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄՈՍԻՆ

52. Կուսակցական աշխատանքի ընդհանուր ղեկավարությունը կարմիր բանակում, կարմիր նավատորմում և ավիացիայում կենսագործվում է ԲԴԿԲ Քաղվարչության կողմից, վորն աշխատում և Համկօմկուսի (բ) կենտկոմի զինվորական բամնի իրավունքներով։ Քաղվարչությունն իր ղեկավարությունն իրագործում ե իր կողմից նշանակվող քաղբաժինների, զինկոմների և կուսակցական հանձնաժողովների միջոցով, վորոնք ընտրվում են համապատասխան բանակային կոնֆերանսներում։

Կարմիր բանակի, կարմիր նավատորմի և ավիացիայի կուսակցմակերպություններն աշխատում են Համկօմկուսի (բ) կենտկոմի հաստատած հատուկ հրահանգի հիման վրա։

53. Ալյուրների, նավատորմերի և բանակների քաղբաժինների պետերի համար պարտադիր և տաս տարվա կուսատաժը, դիվիզիաների և բրիդագրի քաղբաժինների պետերի համար պարտադիր և վեց տարվա կուսատաժը։

54. Քաղրգանները պարտավոր են սերտ կապ պաշտպանել տեղական կուսկոմիտեների հետ՝ քաղրգանների ղեկավարների (քաղմասի գծով ողնականների) և զինկոմների մշտական մասնակցությամբ տեղական կուսկոմիտեների աշխատանքին՝ այլ և սիստեմատիկորեն լսելով կուսկոմներում քաղրգանների պետերի և զինկոմների (քաղբաժնի գծով ողնականի) ղեկուցումները զորամասերում տարվող քաղաշխատանքի մասին։

X. ԱՐՏՈԿՈՒՍԱԿՑԱԿՈՄ ԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՑԵՂԱԾ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿՈՄ ԽՄԲԱԿՆԵՐԻ ՄՈՍԻՆ

55. Արտակուսակցական խորհրդային, պրոֆմիութենական, կոոպերատիվային և այլ մասսայական կազմակերպությունների համագումարներում, խորհրդակցություններում և ընտրովի որգաններում, փորտեղ կան վոչ պակաս քան 3 կուսանդամ, կազմակերպվում են կուսակցական խմբակներ, վորոնց խնդիրն են հանդիսանում բարձմակողմանիորեն ուժեղացնել կուսակցության ազդեցությունը և անց կացնել նրա քաղաքականությունն արտակուսակցական միջավայրում, ամրապնդել կուսակցական և խորհրդային յերկաթի կարգապահությունը, պայքարել բյուրոկրատիկմի գեմ, ստուգել կուսակցական և խորհրդային ղերեկտիվների կատարումը։

Հնթացիկ աշխատանքների համար խմբակը քարտուղար և ընտրում։

56. Խմբակներն անկախ իրենց նշանակությունից ամբողջապես յենթարկվում են համապատասխան կուսակցմակերպություններին (Համկօմկուսի (բ) կենտկոմ, յերկրային կոմիտե, մարզկոմ, ազգային կոմկուսի կենտկոմ, քաղկոմ, ոպյկոմ): Բոլոր հարցերում խմբակները պարտավոր են խստիվ և անշեղորեն հետեւ ղեկավար կուսակցմակերպությունների վորոշումներին։

XI. ՆԵՐԿՈՒՍԱԿՑԱԿՈՄ ԴԵՄՈՒՐԱՏԻՈՆԻ ՑԵՂԱԾ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿՈՄ ԿԱՐԳԱՎԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ՄՈՍԻՆ

57. Կուսակցական քաղաքականության հարցերի ազատ յեղագործար քննարկումն առանձին կազմակերպություններում կամ ամբողջ կուսակցության մեջ հանդիսանում ե կուսակցության յուրաքանչյուր սնդամի անքակտելի իրավունքը, վոր բլիսում ե ներկուսակցական ղեկոմկրատիվից։ Միայն ներկուսակցական ղեմոկրատիվայից։ Միայն վրա կարելի յե ծավալել բոլշևիկյան ինքնաքննադատությունը և ամրապնդել կուսակցական կարգապահությունը, վորը պետք ե լինի զիտակից և վոչ մեխանիկորեն։ Բայց լայն դիմուսիան, մանավանդ համամիութենական մասշտաբ ունեցող դիմուսիան, կուսակցական քաղաքականության հարցերի շուրջը պետք ե կաղմակերպված լինի այնպես, վոր նա չհանգի աննշան փոքրամասնության փորձերին՝ փաթթաթելու իր կամքը։ Կուսակցության հսկայական մեծամասության վզին, կամ քրակցին խմբագորումներ կազմակերպելու փորձերին, վորոնք ջլատում են կուսակցության միասնությունը, կուսակցության մեջ պառակտում ստցնելու փորձերին, վորոնք կարող են թուլացնել պրոլետարիատի դիմուսուրայի ուժն ու կայունությունը, ի պրոլետարիատի դիմուսուրայի լայն դիմուսիան կարող ե անհամամիութենական մասշտաբով լայն դիմուսիան կարող ե ան-

Հըաժեշտ ճանաչվել միայն այն դեպքում, յեթե այդ անհրաժեշտությունն ընդունվում ե առնվազն մի քանի մարզային կամ հանրապետական մասշտաբի տեղական կուսակազմակերպությունների կողմից. բ) յեթե կենտկոմի ներսում բացակայում ե կուսակցական քաղաքականության զարևոր հարցերի նկատմամբ բավականին հաստատուն մեծամասնություն. գ) յեթե, չնայած կենտկոմում յեղած հաստատուն մեծամասնության, վորը վորոշակի տեսակետի վրա յե կանգնած, բայց այնուամենայնիվ կենտկոմն անհրաժեշտ ե համարում իր քաղաքականության ճիշտ լինելն առուղել՝ կուսակցության մեջ դիսկուսիոն քննաիրում միջոցով Միայն այդ պայմանների կատարմամբ կարելի յե կուսակցությունն ապահովել հակակուսակցական տարրերի կողմից ներկուսակցական գեմոկրատիան չարաշանելուց, միայն այդ պայմաններում կարելի յե հույս ունենալ, վոր ներկուսակցական գեմոկրատիան ոգուտ կբերի գործին և չի ոգտադրծվի ի վեաս կուսակցության ու բանվոր դասակարգին:

58. Կուսակցության միանականության պահպանումը, անողոք պայքարը ֆրակցիոն պայքարի ամենաանշան փորձերի յեկ պառակտման ղեմ, խստագույն կուսակցական և խորհրդային կարգապահությունը հանդիսանուու են կուսակցության բոլոր անդամների և կուսակցական կազմակերպությունների առաջնակարգ պարտականությունը: Վորպեսզի կուսակցության ներսում և խորհրդային ամբողջ աշխատանքում խիստ կարգապահությունն իրագործվի և ամենամեծ միանականությունն ձնաք թերվի, բոլոր տեսակի ֆրակցիոնականությունը վերացնելու հետ միասին, համեմուսի բայց կուսակցին կարգապահության խստաման կամ՝ ֆրակցիոնականության վերսկսման կամ թույլ տալու դեպքում՝ իրավունք ունի կուսակցական տուժի բոլոր միջոցներ գործարելու, մինչև իսկ կուսակցությունից հեռացնելու, իսկ կենտկոմի անդամների նկատմամբ՝ թեկնածու փոխադրելու և վորպես ծայրահեղ միջոց կուսակցությունից հեռացնելու կենտկոմի անդամների, կենտկոմի անդամության թեկնածուների և կուս. Վերահսկողության չանձնաժողովի անդամների նկատմամբ այդպիսի ծայրահեղ կիրառման պայմանը պետք ե լինի կենտկոմի պլենումի դումաբելք՝ հրավիրելով կենակոմի անդամության բոլոր թեկնածուներին և կուս. Վերահսկողության չանձնաժողովի բոլոր անդամներին: Յեթե կուսակցության ամենաաղատատախանատու ղեկավարների այդպիսի ժողովը ձայների յերկու յերրորդով անհրաժեշտ կդատի կենտկոմի կամ կուսակցական վերահսկողության հանձնաժողովի անդամի փոխադրելը թեկնածու կամ կուսակցությունից հեռացնելու, ապա՝ այդպիսի միջոցը պետք ե իրագործվի անմիջապես:

59. Կուսակցական և խորհրդային կենտրոնների վորոշումները պետք ե կատարվեն արագ և ճշգրիտ: Բարձրագույն կազմակերպու-

թյան վորոշումը չկատարելու և կուսակցական հասարակական կարծիքով հանցագործ ճանաչված և այլ արարքների հետեւանքն կլինի՝ կազմակերպության համար՝ պարսավանք յեվ ընդհանուր վերահաշվառում (կազմակերպության ցրումը), կուսակցության առանձին անդամների համար՝ պարսավանքի այս կամ այն ձեզ (նկատողություն, հանդիմանություն և այլն), հրապարակային պարսավանք, ժամանակավոր հեռացում պատասխանատու կուսակցությունից, հաղորդելով հանցանքի մասին վարչական դատական իշխանություններին:

60. Կուսակցության վերահսկիչ Հանձնաժողովի հարցերին ճշգրիտ պատասխան տալուց հրաժարվող կուսակցական անդամները յենթակա յեն կուսակցությունից անմիջապես հեռացման:

XI. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

61. Կուսակցության և նրա կազմակերպությունների դրամական միջոցները կազմվում են անդամավճարներից, կուսակցության ձեռնարկությունների յեկամուսներից և ուրիշ մուտքերից:

62. Կուսակցության անդամների և թեկնածուների համար յուրաքանչյուր ամիս անդամավճարների հետեւյալ չափն և սահմանվում:

Մինչև 100 ոռերլի աշխատավարձ ստացողները վճարում են 20 կոպեկ.

101-ից մինչև 150 ոռերլի աշխատավարձ ստացողները վճարում են 60 կոպեկ:

151 ոռերլուց մինչև 200 ոռերլի ստացողները վճարում են 1 ոռուբլի:

201 ոռերլուց մինչև 250 ոռերլի ստացողները վճարում են 1 ո. 50 կոպեկ.

251 ոռերլուց մինչև 300 ոռերլի ստացողները վճարում են 2 ոռուբլի:

300 ոռերլուց ավելի մինչև 500 ոռերլի աշխատավարձ ստացողները վճարում են աշխատավարձի յերկու տոկոսը:

500 ոռերլուց ավել ստացողները վճարում են աշխատավարձի յերեք տոկոսը:

63. Թեկնածու ընդունվելիս մուտքի վճար գանձվում ե ստացած աշխատավարձի յերկու տոկոսի չափով:

Հայերենը խմբագրեց Հ. Սարգսյան, Տել.-խմբ. Կ. Թառլանյան

Baş Mətbuat Mədiriliyi Myvəkkiliyi № 4720 Sifariş № 704 Tıraş 5000. Fl
qənəşər № 326. Kaçır formats 62×94. İstehsalata verilmiş 2/VI-34 Capa
vərilmis 29/VI-34. Cap listi 11¹/₄. Azərnəşər mətbəəsində vəsiyət.
Əli Bajramov kycəsi, „26“-lar adınpa, Kitab Sarayı. Bakı,

Методбюро ЦК и БК АК

ЗАДАНИЕ №

Для деревенской сети партийного просвещения

Тема: „Устав ВКП(б)“

ПАРТИЗДАТ * Баку * 1934

«Ազգային գրադար»

NL0034928

ЗКП
Ц-70